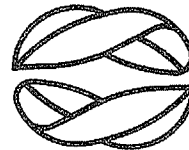

Alþingi
Erindi nr. P 125/1153
komudagur 21.3.2000

LANDVERND

Umhverfisnefnd Alþingis
Nefndasvið Alþingis
Þórshamri v/ Templarasund,
150 Reykjavík

21. mars 2000

Vísað er í bréf umhverfisnefndar, dagsett 28. febrúar sl., þar sem óskað er eftir umsögn Landverndar vegna frumvarps um mat á umhverfisáhrifum, 386. mál.

Stjórn Landverndar fjallað um frumvarpið á fundi sínum 16. mars sl. og óskar eftir að koma eftirfarandi athugasemdum á framfæri við umhverfisnefnd Alþingis.

Framlagt frumvarp er tímabært og felur í sér fjölmargar umbætur á núgildandi lögum. Landvernd telur því brýnt að Alþingi veiti afgreiðslu málsins forgang.

Markmið laganna

Í 1. gr. Frumvarpsins þar sem fjallað er um markmið laganna, segir að þau skuli tryggja mat á umhverfisáhrifum, stuðla að samvinnu aðila sem hagsmuna hafa að gæta til að draga úr neikvæðum áhrifum framkvæmda á umhverfi og kynna almenningi áhrif framkvæmda og mótvægisáðgerðir og gera almenningi kleift að koma með athugasemdir og upplýsingar. Í þessari upptalningu virðist vanta höfuðmarkmiðið sem er skv. tilskipun ESB að draga fram upplýsingar um neikvæð og jákvæð áhrif framkvæmda svo hægt sé að taka upplýsta ákvörðun. Landvernd telur að það hljóti einnig að vera markmið þessara laga að koma í veg fyrir framkvæmdir sem valda óviðunandi skaða. Sama gildir um framkvæmdir sem hafa neikvæð áhrif á heilsufar. Að mati Landverndar skýrði það betur hlutverk laganna að þessi tvö síðastnefndu markmið væru tilgreind í 1. gr.

Hagsmunaaðilar

Í 1. gr. b. segir að lögin séu til að stuðla að samvinnu þeirra sem hafa hagsmuni að gæta. Landvernd telur afar mikilvægt að það sé tilgreint sérstaklega að umhverfis- og náttúruverndarsamtök séu hagsmunaaðilar við mat á umhverfisáhrifum. Verksvið og hlutverk umhverfis- og náttúruverndarsamtaka er undantekningalaust að stuðla að verndun náttúru, sjálfbærni nýtingu auðlinda og að vinna gegn hvers konar umhverfisspjöllum. Til að koma veg fyrir þann möguleika að aðild umhverfis- og náttúruverndarsamtaka að matsferlum sé vefngd, er nauðsynlegt að tilgreina stöðu þeirra í lögnum. Þetta mætti gera með því að skilgreina hvað er átt við með hagsmunaaðilar í 3.gr. og að heildarsamtök um umhverfis- og náttúruvernd eins Landvernd, væru þar tilgreind sem hagsmunaaðili. Þess má geta að bæði í Svíþjóð og Danmörku eru forsendur aðildar umhverfis- og náttúruverndarsamtöka tryggðar í lögum.

Gildistími

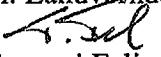
Í 11. gr. er fjallað um úrskurð Skipulagsstofnunar. Þar segir m.a. að ef framkvæmdir hefjist ekki innan tíu ára frá úrskurði Skipulagsstofnunar, skal stofnun ákvarða hvort mat á umhverfisáhrifum hinnar fyrirhuguðu framkvæmdar skuli fara fram að nýju skv. lögnum. Tíu ár er mjög langur tíma þegar litið er til þess að þekking á umhverfismálum vex sífellt, að viðhorf til fjölmargra samfélagsþátta breytast og vegna þess hve tækniframfarir eru örar. Það virðist því skynsamlegra að takmarka þennan tíma frekar og miða hann við ekki lengri tíma 6 ár, enda ekki líklegt að Skipulagsstofnun myndi krefjast endurmats að óbreyttum aðstæðum.

Grænland og Færeyjar

Í 18. gr. er fjallað um umhverfisáhrif yfir landamæri. Þar segir m.a. að þegar líklegt þyki að framkvæmdir hér á landi muni hafa umtalsverð áhrif á umhverfi annars ríkis innan Evrópska efnahagssvæðisins, skal því gefið tækifæri til að fjalla um málið. Það virðist eðlilegt að tengja þetta ákvæði einnig við Færeyjar og Grænland þar sem þessi tvö lönd eru næstu grannar Íslands en eru hvorki aðilar að ESB né inna Evrópska efnahagssvæðisins. Landvernd leggur því til að ákvæði 18 gr. taki mið af ESPO-samningum sem Ísland mun væntanlega gerast aðili að innan tíðar og með því væri staða Færeyja og Grænlands væntanlega tryggð.

Aðlögunartími

Í ákvæðum til bráðabirgðar er vísað til þess að framkvæmdir sem hafa leyfi sem útgefin eru fyrir 1. maí 1994 skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum samkvæmt lögnum séu þær hafnar fyrir árslok 2002. Í ljósi örra tækniframfara og breyttra viðhorfa er þessi langi frestur ekki skynsamlegur. Lagt er til að undantekningarákvæðið verði fellt niður þar sem nú eru 6 ár liðin frá því núgildandi lög um mat á umhverfisáhrifum gengu í gildi og eðlilegur aðlögunartími því löngu liðinn. Í þessu sambandi er rétt að hafa í huga að ákvæði um málsmeðferð í 8. gr. og um matsskyldar framkvæmdir í 5. gr. veita verulegt svigrúm í málsmeðferð.

Virðingarfyllst
fh. Landverndar

Tryggvi Felixson